

(Пресс РС)

Већина популације у Хрватској и Србији сматра да ће се БиХ распасти, а већина од три народа у БиХ да су мешовити бракови неодрживи, показују резултати два последња истраживања Фондације „Фридрих Еберт“ у региону. Како кажу критичари оваквих анкета, до истих резултата могло се доћи и „погледом кроз прозор“, а изводе се да би оно што се унапред знало, као егзактно проверено, могло да буде и обелодањено.

Оба налаза би се могла релативизовати. БиХ би била одржива ако би се Српској вратиле изворне дејтонске надлежности и у Федерацији формирао полуентитет као заштита хрватске равноправности. А о одрживости мешовитих бракова требало би питати не само оне који нису ни покушали или су се разишли, него и оне који живе у таквим заједницама, јер искуство показује да су многе од њих искушења грађанског рата на националној основи чак и учврстила. Ипак, НВО која је својевремено организовала радионицу у којој су млади лидери из сва три народа оптимистички закључили да се у БиХ све може решити уставним променама, сада износи песимистичке налазе. Обесхрабрујући подаци имају посебну тежину јер нису резултат испитивања ставова „шовинистичких, завађених, злих и наopakих политичара“, него ставова три народа и сведоче о њиховом дубоком узајамном отуђењу.

Не бих се баш кладио, али ми ово мирише на неке промене у ставу међународне заједнице према БиХ. Не само зато што се ради о немачкој фондацији, а ЕУ се сели у Берлин, или Ангела Меркел у Брисел како би еврозона преживела, него и зато што и неки амерички и британски медијски и дипломатски ауторитети за Балкан у последње време праве сличне заокрете. Бивши дописник „Вашингтон поста“ из нашег региона Мајкл Добс био је почетком 90-их један од новинара који су давали тон и ритам глобалној стигматизацији српске политике у распадајућој СФРЈ, а сада је на интернет сајту Форин полиси објавио чланак под насловом „У одбрану Срба“. „Европа је, уз подршку САД, признала независност отцепљених република. То практично значи да су Хрвати и Муслимани добили право да се отцепе од Југославије, док је Србима ускраћено право да се одвоје од Хрватске односно Босне.“

А британски дипломата сер Ајворс Робертс, који је током амбасадоравања у Београду од 1994-1997. следио владајући међународни дискурс у односу на српски народ, у разговору за „Политику“ од 11. јула такође каже: „Косовски Албанци не могу у УН, Србија не може да се одрекне осам одсто територије, а БиХ не функционише и никоме није јасно зашто би се неким народима бивше Југославије дозволио референдум за самоопредељење, док је другима то право ускраћено.“

Две деценије након међународног признања централне југословенске републике као државе и тврдоглавог инсистирања на њеном одржању као геополитичке нужности, свет изгледа напокон схвата да ту од самог почетка нешто није било како треба и да је зато отпор на грбавом терену практично несавладив. Извана су јењале иницијативе за новим „дејтоном“, „дејтоном 2“, уставним реформама, функционалнијом државом и сл, а изнутра не само да се распада БиХ него и Федерација, и то опструкцијом бошњачке већине предвођене грађански оријентисаним СДП-ом и њенговим прозападним лидером. А у необичном затишју официјелних западних политичких иницијатива према БиХ, једино одјекују незграпно агресивне изјаве Ердогана, Гула и Давутоглуа о томе како су Босна и Бошњаци једино њихова легитимна брига. То што на отворене турске претензије на БиХ нико из великог света вербално не реагује, не значи да се одговор не припрема на другом колосеку.

Већ поменути сер Робертс, данас у престижном статусу председника чувеног Тринити колеџа на Оксфорду, најављује конкретну иницијативу коју незванично припрема са лордом Овеном, Карлом Билтом и Торвалдом Столтенбергом.

„Ускоро ће се јавно признати да је регион у ћорсокаку и да морамо да пробамо нешто ново. То неће бити лако, али нема нам друге него да окренемо у другом правцу, уважавајући интересе свих страна.“

Нека нова виђена Босне

Пише: Ненад Кеџмановић
среда, 05 септембар 2012 11:14

